

Izabrane pesme

Laza Kostić

Copyright © 2022 ovog izdanja Kontrast izdavaštvo

Za izdavača:

Vladimir Manigoda

Urednik:

Ivan Isailović

Lektura i korektura:

Kontrast izdavaštvo

Dizajn korica:

Tijana Kazimirović

Prelom:

Tijana Kazimirović

Štampa:

F.U.K. d.o.o. Beograd

Tiraž:

2000

Izdavač:

Kontrast, Beograd

Klaonička 2, Zemun

imejl: info@kontrastizdavastvo.rs

kontrastizdavastvo.com

www.glif.rs

LAZA KOSTIĆ

IZABRANE PESME

KONTRAST
Beograd, 2022.

MEĐU ZVEZDAMA
(*Vilovanka*)

U po noći preveseljke,
sa netrenke terevenke,
zagrejan se digoh doma.
Na ulici nema sveta,
samo što po snegu šeta
jedna moma.
Odelo je snežno, belo,
na brežne joj palo grudi,
sneg od jeda čisto studi;
uzalud mu Mesečina
svetlo čelo živo ljubi,
on škripuće beli zubi,
gledajući kako strukom,
kako belom, mekom rukom,
kako malom, lakom nogom,
a kamo li licem, okom,
ta ponoćna divna java
Mesečinu nadasjava.
Kad sneg škripi zubma belim,
a da šta ću ja da velim,
u po noći preveseljke,
sa netrenke terevenke?
„Gospođice, dobro večer!”
Želja moja curi reče:
„Na toj zimi, lele meni,
Tako lako odeveni!
Evo moje šube crne,
da vas malo zaogrne!” –
Dotaknuh se, zagrlih je,

manito mi srce bije,
u žestini i zanosu
već osećam bujnu kosu,
što se po mom licu prosu,
mirisi mi obasuše
svak' zadisak željne duše.
Zagrli me, dah mi stesni;
al' očiju pogled njez'ni'
nagon uzda, zanos trezni;
iz njega mi misô sine:
„Majko!” – „Sine!”
odzovu se usta njena,
a iz belih iz ramena
ponikoše bela krila:
to je bila – moja vila. –
Lepirica kao bela
kad bi sobom cvet ponela,
da ga visa spase velja
od zemljina od uvelja:
tako vila pone mene
u prostore vasseljene;
te nebesnom lik lepiru
leti s cvetom po svemiru,
po sveširu, po etiru.

***

Vasiona pukla pusta.
Već u meni duša susta,
a srce mi silno bije,
u glavu mi krvca lije,
al' mi vila lice mije
hladom svoga krila meka,

i još neka blaga reka,
neka struja iz daleka:
sveti miris pamtiveka.
Nada mnom se zvezde roje,
namiguju zrakom bledom,
z gledaju se čudnim gledom,
jedna drugu pita redom:
„Otkud ovde ovo dvoje?”
Pa poznavši s bleđa lika
neznanoga poznanika,
opet jedna drugu pita:
Da l' da prime iz dubina
hladne zemlje vrelog sina? –
Il' to, možda, nisu zvezde?
To su, je li, one česte
izniklice srca moga,
rascvetanog, širokoga?
A ti zraci nisu zraci,
granoviti to su traci,
što o njima mirno vise
srca moga izniklice.
A oko te divne krune,
neokrunke, svetle, pune,
prozorna se rumen pruža; –
To je, to je svetska ruža.
Svetska ružo, vasseljenko,
sirotanko, nezelenko,
samoranko, svetla senko,
a kamo ti tvog slavuja? –
U to neki zvuk zabruja.
Je l' oluja?
Il' bujica
ognjevitih repatica,

tih nebesnih bludnih guja?

Ni oluja, ni bujica,
to je cvrkut rajskih tica; –
il' je razleg od pesama
iz najvišeg onog hrama
nad zvezdama?

Po tihotnoj vaseljeni
razležu se zvuci njeni
smrtnom uvu nečuveni;
a u meni? –

Kô tamjana plavi pramak
poletiv sa žrtvenika
u naručju zefirovu
kad se sretne na visina'
s vazdusima viših sila,
te se stanu otimati,
navaljuju, revene se,
ko će da ga pre odnese,
da zvezdanu kadi nogu
njegovom i njenom bogu: –

Tako mene zvuci lome
u živome srcu mome,
iz nedara da ga nose,
jedni mame, drugi prose,
jedni prete, drugi tuže; –
„Oj, davori, jadni sluše,
bela vilo, oj davori,
otkud zvuci, zbori, zbori!”

Očima me vila kori:
„U tebe su oči, ruke,
zvezda ima zrake, zvuke;
ti su zvuci, mili družo,
od slavuja svetske ruže,

reč načelna svijju vera,
prvi prozor nerazmera,
rajski krotnik divljeg zvera, –
Harmonija sfera.”
Tako zbore vilske oči,
a u mene svirka toči,
svirka lepa meni tepa:
„Skoči dole, skoči, skoči!
Da te nose naša krila
gde je vrelo svakog milja.
da ti duša svirku pije,
svetlost da ti lice miije,
plamen da ti srce grije,
divotama žiće sladi,
a pobratim, mesec mladi,
da te hladi!
Ne daj se od vile smesti,
veštica je, zle je svesti,
bog bi znao, kuda jezdi!”
Kao smeli moreplovac
drevnih priča i vremena,
što je, vezan za katarku,
u bezumlju slatku, žarku,
slušô pesme od sirena,
divnih, mamnih morskih žena: –
tako mene zvuci vuku,
u stostrukom zbore guku:
Jedan veli: – Hodi meni!
odvešću te svetloj seni,
zlatnoj zvezdi star-Omira! –
– Mene šalje zrak Šekspira! –
– Meni svira večna lira
Pindara, Anakreona –

– i Miliona – i Birona –
– Šiler – Geta i Tenjira –
Danta – Tasa –
– Kalidasa – –

Tako mene zvuci gone,
a za svakim reči zvone:
„Ne daj se od vile smesti,
veštica je, zle je svesti,
bog bi znao, kuda jezdi!” –
Al’ manuše bela krila,
progovori moja vila:
„Kuda jezdi? – Našoj zvezdi!” –
Reč se ori po prostori,
po zvezdanom vedrom visu,
zvuci bili – pa i nisu. –
U tišini, po visini
nosi vila dalje sina.
Oko mene zvezde blede,
sve se većma gube, rede,
a vila mi prstom kaže
jednu malu svetlucaljku,
oku mome samrtnome
na dnu vidnog domašaja.
Zraka joj se mukom bori,
čas ugine, a čas gori,
čas tinjavog slika gara,
čas je buktac od požara,
čas je bleđa, modra, plava,
čas rumena pa krvava.
– Bleđa zvezdo, jedna sele,
kakve su te sile smeje,
te si tako jedna tužna,
mučenica, božja sužna,